

3. Η ζωή στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες

Η ζωή ως κοινωνία: Κοινότητες αγάπης

Οι πρώτοι χριστιανοί δε διέκοψαν τον σύνδεσμό τους με την ιουδαϊκή θρησκεία. Μάλιστα, πήγαιναν συχνά στον ναό του Σολομώντα για να λατρεύουν τον Θεό. Γρήγορα, όμως, άρχισαν να καταλαβαίνουν ότι έπρεπε να βρουν ιδιαίτερους τόπους για να συγκεντρώνονται όλοι μαζί. Οι τόποι αυτοί αρχικά ήταν ιδιωτικά σπίτια. Σπίτια που πολλοί πιστοί τα πρόσφεραν με ευχαρίστηση και χαρά. Εκεί, πλέον, προσεύχονταν οι πιστοί, παρακολουθούσαν και συμμετείχαν στη Θεία Ευχαριστία και άκουγαν τους Αποστόλους να διηγούνται τη ζωή και τα λόγια του Χριστού.

Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα να σχετίζονται μεταξύ τους οι πιστοί με ειλικρινή αγάπη. Οι διαφορές, οι εγωισμοί, τα μίσση είχαν δώσει τη θέση τους στην ταπεινωση και την αδελφική αγάπη. Σαν μια οικογένεια, κάθονταν όλοι μαζί στο ίδιο τραπέζι κι έτρωγαν χωρίς να ξεχωρίζουν κανένα για τον πλούτο του, την κοινωνική του θέση και τη μόρφωσή του. Τα κοινά αυτά τραπέζια, στα οποία έπαιρναν μέρος οι πρώτοι χριστιανοί και στα οποία όλοι πρόσφεραν χρήματα για την ετοιμασία τους, ονομάζονταν Αγάπες.

Δείπνο αγάπης (κατακόμβη αγ. Καλλίστου, Ρώμη)

Από την Καινή Διαθήκη «Στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του»

Όλοι όσοι πίστεψαν, είχαν μια καρδιά και μια ψυχή. Κανείς δεν θεωρούσε ότι κάτι από τα υπάρχοντά του ήταν δικό του. Όλα τα είχαν κοινά. Οι Απόστολοι κήρυτταν και βεβαίωναν ότι ο Κύριος Ιησούς αναστήθηκε. Και ο Θεός έδινε σε όλους πλούσια τη χάρη του. Δεν υπήρχε κανείς ανάμεσά τους που να στερείται τα απαραίτητα. Γιατί όσοι είχαν χωράφια ή σπίτια τα πουλούσαν, έφερναν το αντίτιμο και το έθεταν στη διάθεση των Αποστόλων. Από αυτό δινόταν στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του. Έτσι έκανε και ο Ιωσής... είχε ένα χωράφι, το πούλησε και έφερε τα χρήματα και τα έθεσε στη διάθεση των Αποστόλων.

Πράξ 4,32-37

«Ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην...»

Είστε, λοιπόν, όλοι παιδιά του Θεού, αφού πιστεύετε στον Ιησού Χριστό. Και αυτό γιατί, όσοι βαφτιστήκατε στο όνομα του Χριστού, έχετε ντυθεί τον Χριστό. Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άντρας και γυναίκα. Όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό. Και αφού ανήκετε στον Χριστό, είστε απόγονοι του Αβραάμ και κληρονόμοι της ζωής, όπως υποσχέθηκε ο Θεός.

Γαλ 3, 26-29

«Να δίνετε με το παραπάνω για κάθε καλό σκοπό»:

Έμπρακτη προσφορά σε όσους έχουν ανάγκη

Πρέπει να ξέρετε, πως όποιος σπέρνει με φειδώ* θα έχει λιγότερη σοδειά και όποιος σπέρνει απλόχερα η σοδειά του θα είναι άφθονη. Ο καθένας ας δώσει ό,τι του λέει η καρδιά του χωρίς να στενοχωριέται ή να εξαναγκάζεται, γιατί ο Θεός αγαπάει αυτόν που δίνει με ευχαρίστηση. Ο Θεός έχει τη δύναμη να σας χορηγήσει πλουσιοπάροχα κάθε δωρεά, ώστε να είστε πάντοτε σε όλα τελείως αυτόρκεις και να δίνετε με το παραπάνω για κάθε καλό σκοπό. Το λέει και η Γραφή: «Αυτός μοίρασε άφθονα, πρόσφερε στους φτωχούς, η αγαθοεργία του θα διαρκεί αιώνια». Και αυτός που δίνει στον σπορέα τον σπόρο και το ψωμί για να τραφεί, ας δώσει και ας πληθύνει και τον δικό σας σπόρο και ας αυξήσει τους καρπούς της αγαθοεργίας σας. Ο Θεός θα σας κάνει πλούσιους σε όλα, για να μπορείτε να δίνετε γενναϊόδωρα.

Β΄ Κορ. 9,6-11

Ας πάρουμε την περίπτωση που κάποιος αδελφός ή κάποια αδελφή δεν έχουν ρούχα να ντυθούν και στερούνται το καθημερινό τους φαγητό. Αν κάποιος από σας τους πει: «Ο Θεός μαζί σας! Εύχομαι να βρείτε ρούχα και να χορτάσετε φαγητό», ποιο το όφελος αν δεν τους δώσετε και τα απαραίτητα που χρειάζεται το σώμα; Έτσι και η πίστη, αν δεν εκδηλώνεται με έργα, μόνη της είναι νεκρή. Αλλά θα πει κάποιος: «Εσύ έχεις πίστη κι εγώ έχω έργα». Του απαντώ: «Δείξε μου την πίστη σου από τα έργα σου. Εγώ μπορώ να σου αποδείξω την πίστη μου από τα έργα μου».

Ιακ 2,15-18

Κοινότητες αγάπης τότε και σήμερα

«Αυτό ήταν το κλίμα μέσα στο οποίο ο Χριστιανισμός δίδαξε ότι το έλεος (η συμπόνια, η προσφορά) είναι μια από τις πρωταρχικές αρετές, ότι ο φιλεύσπλαχνος Θεός απαιτεί από τους ανθρώπους να είναι φιλεύσπλαχνοι. Επιπλέον ότι, επειδή ο Θεός αγαπά τους ανθρώπους, οι χριστιανοί δεν μπορούν να ευχαριστούν τον Θεό, παρεκτός αν αγαπούν ο ένας τον άλλο. Ίσως ακόμα πιο επαναστατική ήταν η αρχή ότι η χριστιανική αγάπη και φιλανθρωπία πρέπει να εκτείνονται πέρα από τα όρια της οικογένειας και της φυλής, ότι πρέπει να επεκταθούν «σε όλους εκείνους που σε κάθε τόπο αναγνωρίζουν τον Κύριό μας, τον Ιησού Χριστό».

Rodney Stark, *Η εξάπλωση του Χριστιανισμού. Πώς το άσημο και περιθωριακό κίνημα του Χριστού εξελίχθηκε σε κυρίαρχη θρησκευτική δύναμη στο Δυτικό Κόσμο μέσα σε λίγους αιώνες*, μτφρ. Λουκά Μ., εκ. Άρτος Ζωής, Αθήνα, 2005, σ. 318.

Ο Χριστιανισμός προϋποθέτει κοινή ζωή. Οι χριστιανοί οφείλουν να θεωρούνται μεταξύ τους «αδελφοί» (αυτό ήταν από τα πρώτα ονόματά τους), μέλη μιας κοινότητας που συνδέονται στενά μεταξύ τους. Και γι' αυτό η αδελφική αγάπη πρέπει να αποτελεί το πρώτο σημάδι και την πρώτη απόδειξη της μαρτυρίας αυτής της κοινότητας...

Οι χριστιανοί δεν είναι μόνον ενωμένοι μεταξύ τους αλλά είναι προπαντός «ένα εν Χριστώ», και μόνο αυτή η ένωση, η κοινωνία με τον Χριστό, κάνει δυνατή την αληθινή κοινωνία μεταξύ των ανθρώπων.

Γεώργιος Φλωρόφσκυ, *Το σώμα του ζώντος Χριστού. Μια ορθόδοξη ερμηνεία της Εκκλησίας*, μτφρ. Ι. Παπαδόπουλου, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1999, σ. 28-30.

* Φειδώ: με μέτρο.

Η συμμετοχή των πιστών χριστιανών στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας τούς βοηθά να ενωθούν με τον Θεό και τον συνάνθρωπό τους. Είναι μυστήριο αγάπης, που παραδόθηκε από τον ίδιο τον Χριστό κατά τον Μυστικό Δείπνο. Διατηρείται από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια και τα κοινά δείπνα των χριστιανών, τις «αγάπες», μέχρι και σήμερα. Στο Μυστήριο αυτό όσοι κοινωνούν, μεταλαμβάνουν τα Τίμια Δώρα, που είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Ακολούθως, σε μια νέα κίνηση αγάπης μοι-

ράζονται με τους συνανθρώπους τους την αληθινή τροφή, που είναι η αγάπη του Θεού. Σε μια άλλη λειτουργική πράξη, την αρτοκλασία, που έχει και αυτή τις ρίζες της στις «αγάπες», ο ιερέας ευλογεί άρτους (ψωμιά), που φέρνουν ως δώρο στην Εκκλησία οι γιορτάρηδες, δηλαδή οι πιστοί που γιορτάζουν κάποιον άγιο. Ακολούθως, οι άρτοι μοιράζονται στους πιστούς, κάτι που φανερώνει ακόμη περισσότερο τη σχέση της αρτοκλασίας προς τις παλαιές «αγάπες» των πρώτων χριστιανών, όπου προσφερόταν από κοινού σε όλους η ίδια τροφή.

Θρησκευτικά, Δ' Δημοτικού Κύπρου, Αγώνας για το καλό, α' τεύχος, 2016

Αυτό που ανακαλύπτει κάποιος στο Άγιο Όρος και δεν μπορεί εύκολα να ξεχάσει, είναι ο μυστηριακός χαρακτήρας του κοινού γεύματος. Μετά την αγρυπνία πήγαμε στην τράπεζα. Ο καθένας είχε μπροστά του ένα πιάτο φασολάδα, ένα κομμάτι ψωμί, τυρί κι ένα ποτήρι κρασί. Ο ηγούμενος χτύπησε ένα καμπανάκι, άρχισε η ανάγνωση ενός ιερού κειμένου και όλοι μας φάγαμε σιωπηλά. Για άλλη μια φορά, όπως συμβαίνει γενικά με τις έντονες εντυπώσεις που δέχεται κανείς στο Άγιο Όρος, πρέπει να ομολογήσω ότι δυσκολεύομαι να τις εκφράσω, επειδή και αυτή τη φορά τόσα πολλά μου φαίνεται ότι αξίζει να καταγραφούν. Η τράπεζα έμοιαζε με τις ευχαριστιακές συνάξεις των πρώτων χριστιανών, που συνδέονταν με την προσδοκία των Εσχάτων, της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού.

Το καθιερωμένο εορταστικό τραπέζι ανήμερα των Χριστουγέννων στήνει και φέτος το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης του δήμου Αθηναίων. Γεύματα αγάπης προσφέρουν, επίσης, η Αρχιεπισκοπή μέσω της «Αποστολής» και πολλοί Δήμοι. Το χριστουγεννιάτικο τραπέζι του Δήμου Αθηναίων θα στηθεί στις εγκαταστάσεις του Κλειστού Γυμναστηρίου Ρουφ. Παράλληλα, όπως και κάθε μέρα, θα διατεθούν γεύματα αγάπης από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών, μέσω των ενοριών και του οργανισμού «Αποστολή». Μερίδες φαγητού και γλυκά θα διανεμίει σήμερα και την Πρωτοχρονιά η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά σε άστεγους και άπορους της πόλης. Ανάλογες πρωτοβουλίες ανήμερα των Χριστουγέννων λαμβάνουν πολλοί άλλοι Δήμοι της χώρας.

Εφημερίδα Τα Νέα 25/1/2015

Γεύματα αγάπης – Χριστούγεννα 2015

Η ζωή ως προσευχή και ευχαριστία

Αυτοί που με χαρά δέχτηκαν το κήρυγμα του Πέτρου την ημέρα της Πεντηκοστής, βαπτίστηκαν και προστέθηκαν στην Εκκλησία. Ήταν περίπου τρεις χιλιάδες. Όλοι αυτοί ήταν αφοσιωμένοι στη διδασκαλία των Αποστόλων και στη μεταξύ τους κοινωνία, στη τέλεση της Θείας Ευχαριστίας και στις προσευχές... Κάθε μέρα συγκεντρώνονταν με ομοψυχία στον ναό, τελούσαν τη Θεία Ευχαριστία σε σπίτια, τρώγοντας την τροφή τους γεμάτοι χαρά και με απλότητα στην καρδιά. Δοξολογούσαν τον Θεό και όλος ο λαός τούς εκτιμούσε. Και ο Κύριος πρόσθετε κάθε μέρα στην Εκκλησία αυτούς που σώζονταν.

Πράξ 2,42· 46-47

Να είστε πάντοτε χαρούμενοι. Να προσεύχετε αδιάκοπα. Να ευχαριστείτε τον Θεό για το καθετί.

Α΄ Θεσ 5,16-18

Εγώ αυτό παρέλαβα από τον ίδιο τον Κύριο, κι αυτό σας παρέδωσα: Ο Κύριος Ιησούς, τη νύχτα που ήταν να παραδοθεί στους σταυρωτές του, πήρε ψωμί, και αφού έκανε ευχαριστήρια προσευχή, το έκοψε και είπε: «Λάβετε και φάγετε. Αυτό είναι το σώμα μου, που κόβεται για χάρη σας. Αυτό να κάνετε στην ανάμνησή μου». Παρόμοια, όταν τελείωσε το δείπνο, πήρε το ποτήρι και είπε: «Αυτό το ποτήρι είναι η νέα διαθήκη που επικυρώνεται με το αίμα μου. Όταν πίνετε απ' αυτό το ποτήρι, να το κάνετε στην ανάμνησή μου. Γιατί, ωσότου να έρθει ο Κύριος, όποτε τρώτε αυτό το ψωμί και πίνετε από αυτό το ποτήρι, ομολογείτε και διακηρύττετε με πίστη τον θάνατο που υπέστη ο Κύριος για τη σωτηρία των ανθρώπων».

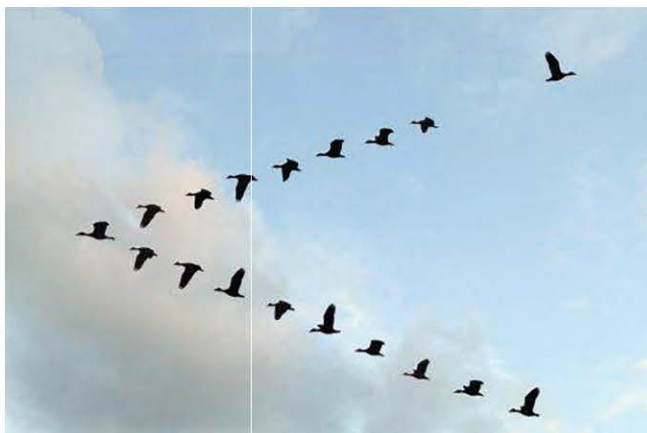

Όποτε πίνετε απ' αυτό το ποτήρι, να το κάνετε στην ανάμνησή μου. Γιατί, ωσότου να έρθει ο Κύριος, όποτε τρώτε αυτό το ψωμί και πίνετε από αυτό το ποτήρι, ομολογείτε και διακηρύττετε με πίστη τον θάνατο που υπέστη ο Κύριος για τη σωτηρία των ανθρώπων».

Η ζωή της Εκκλησίας στο παρελθόν και το παρόν: Ισότητα, αλληλεγγύη, κοινοκτημοσύνη

Ένα όμορφο παράδειγμα από τη φύση

Τα πουλιά, ποιος άραγε δεν θαυμάζει τα πουλιά, κοιτώντας τα να πετούν αγέρωχα, περήφανα και ελεύθερα ψηλά στον ουρανό! Αλήθεια, πόσο όμορφα κουνούν τις φτερούγες τους και χάνονται μέσα στα σύννεφα! Ποιος, επίσης, δεν έτυχε να δει ομάδες πουλιών να ταξιδεύουν προς ένα μακρινό προορισμό και δεν παραξενεύτηκε με τον σχηματισμό του βέλους που δημιουργούν! Αλήθεια, τι να πετυχαίνουν με αυτό; Νεότερες έρευνες των επιστημόνων

έρχονται να λύσουν τις απορίες όλων μας. Τα πουλιά με αυτό τον σχηματισμό πετυχαίνουν να φτάσουν στον κοινό τους προορισμό πιο γρήγορα και ξεκούραστα. Το πέταγμα αυτού που προηγείται διευκολύνει πολύ το πέταγμα αυτού που ακολουθεί. Το ρεύμα του αέρα που δημιουργούν οι φτερούγες αυτού που βρίσκεται μπροστά, δίνει ώθηση στο πουλί που βρίσκεται πίσω, έτσι που να μη χρειάζεται να καταβάλει πολύ κόπο για να πετάξει. Αν ένα πουλί ξεφύγει από τον σχηματισμό, ξαφνικά αισθάνεται την αντίσταση του ανέμου και τη δυσκολία να πετάξει μόνο του και πολύ γρήγορα επιστρέφει στον σχηματισμό. Τα πουλιά επιδεικνύουν μια απίστευτη συνεργασία. Όταν ένα πουλί κουραστεί, πάει στο πίσω μέρος του σχηματισμού και ένα άλλο παίρνει τη θέση του. Μάλιστα, τα πουλιά που βρίσκονται στο πίσω μέρος ενθαρρύνουν με τις φωνές τους αυτά που βρίσκονται μπροστά, ώστε να αυξήσουν την ταχύτητά τους.

Θρησκευτικά, Δ' Δημοτικού Κύπρου, Αγώνας για το καλό, α' τεύχος, 2016

Από τους Πατέρες της Εκκλησίας

Αγαπητέ μου Γέμελλε,

Ο χριστιανός άρχοντας δεν φαίνεται απ' τη φορεσιά του ή απ' τους υπασπιστές και τους κλητήρες που τον συνοδεύουν. Φαίνεται απ' το ότι βοηθά όλους όσους έχουν ανάγκη, απ' το ότι διορθώνει τα κακώς έχοντα, απ' το ότι αποφεύγει κάθε μορφής αδικία. Ακόμη, δεν επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί η δύναμη που του προσφέρει η εξουσία για να διαστρέψει το δίκαιο... Αγαπητέ μου Γέμελλε, χαίρομαι που έγινες το λιμάνι για τους ναυαγούς, το μπαστούνι για το τσακισμένο πόδι, ο πύργος που προστατεύει τους αδικημένους απ' τους κοινωνικά δυνατούς... Αν και βρίσκομαι, καθώς ξέρεις, σε εξορία στην έρημο και σε πολύ στενόχωρες περιστάσεις, είμαι γεμάτος από πολλή χαρά, γιατί αισθάνεσαι και συ τη δικιά μας πνευματική ευχαρίστηση, που έγινες σύμμαχος στους αδικημένους.

Με χριστιανική αγάπη, Ιωάννης επίσκοπος

Επιστολή Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου προς πλούσιο χριστιανό

Τα χρήματα που έχεις τώρα από πού προέρχονται; Εάν πεις ότι ήρθαν από μόνα τους, τότε δεν πιστεύεις ότι σου τα έστειλε ο Θεός και έτσι γίνεσαι άθεος. Εάν όμως παραδέχεσαι ότι προέρχονται από τον Θεό, τότε πες μας τον λόγο για τον οποίο τα απέκτησες. Μήπως διότι ο Θεός είναι άδικος και μοιράζει με άνισο τρόπο τα αγαθά στους ανθρώπους; Ή μήπως επειδή ο

Θεός πρόνοιησε να κερδίσεις το βραβείο ενός σωστού τρόπου ζωής μέσα από την καλή μοιρασιά των αγαθών που έχεις;... Να ξέρεις ότι το παραπάνω ψωμί που έχεις ανήκει στον άνθρωπο που πεινά. Το ρούχο που φυλάς σε ντουλάπες, ανήκει σε αυτόν που δεν έχει τι να φορέσει. Τα παπούτσια που καταστρέφονται παρατημένα σε κάποια αποθήκη ανήκουν σε αυτόν που περπατά ξυπόλητος. Τα χρήματα που σου περισσεύουν ανήκουν σε αυτόν που τα χρειάζεται. Έτσι, λοιπόν, όταν δεν βοηθάς αυτούς που έχουν ανάγκη, είναι σαν να τους αδικείς.

Μ. Βασιλείου, Στο ρητό του κατά Λουκά Ευαγγελίου «Καθελώ μου τας αποθήκας»

Ο άγιος Λουκάς ο Ιατρός

Ο άγιος Λουκάς ο Ιατρός γεννήθηκε το 1877 στο Κερτς της Κριμαίας. Σπούδασε ιατρική και το 1920 εξελέγη καθηγητής της ανατομίας και χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο της Τασκένδης. Ήταν πάντοτε πιστός χριστιανός. Στο χειρουργείο είχε πάντα την εικόνα της Παναγίας στην οποία προσευχόταν για λίγα λεπτά πριν από κάθε επέμβαση. Το 1921 χειροτονήθηκε ιερέας και αργότερα (1923) επίσκοπος Τασκένδης. Από τότε, συνδύαζε ποιμαντικά και ιατρικά καθήκοντα. Από το 1922 και μέχρι την τελευταία του πνοή υπέστη πολλές φορές συλλήψεις, βασανιστήρια, εξορίες και κακουχίες λόγω των γενικών διωγμών των ορθοδόξων χριστιανών από το πολιτικό καθεστώς της χώρας του. Φυλακίστηκε και εξορίστηκε συνολικά έντεκα χρόνια. Στη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου διεύθυνε το στρατιωτικό νοσοκομείο του Κρασ-

νογιάρσκ, ενώ ήταν και Επίσκοπος της πόλης αυτής. Από το 1946 μέχρι το 1961 που πέθανε, ενώ ήταν Μητροπολίτης της Συμφερούπολης, δεχόταν καθημερινά πιέσεις και απειλές για να εγκαταλείψει το έργο του. Εκείνος, όμως, έβγαλε ανακοίνωση ότι «δέχεται καθημερινά εκτός Κυριακών και εορτών κάθε άνθρωπο που θέλει τη βοήθειά του». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να καταφθάνουν στο διαμέρισμά του καθημερινά αμέτρητοι άνθρωποι απ' όλη την Κριμαία.

Ο άγιος Λουκάς εμφάνισε πολλά πνευματικά χαρίσματα όσο ακόμα ζούσε. Υπάρχουν μαρτυρίες ασθενών ότι έκανε ορθή διάγνωση της ασθένειάς τους μόλις τους έβλεπε, ενώ άλλοι γιατροί που τους είχαν εξετάσει τούς έβρισκαν υγιείς. Πολλοί, ακόμη, διαπίστωσαν το διορατικό του χάρισμα, ενώ άλλους τούς θεράπευσε με την προσευχή του, ιδίως κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Κοιμήθηκε στις 11 Ιουνίου του 1961. Στις 24-25 Μαΐου 1996 ανακηρύχθηκε Άγιος από το Πατριαρχείο της Ρωσίας. Η μνήμη του τιμάται δύο φορές, στις 29 Μαΐου και στις 11 Ιουνίου.

Δραστηριότητες

1. Παρατηρούμε την παρακάτω τοιχογραφία που βρέθηκε στην κατακόμβη του Αγίου Μαρκελλίνου.
 - Ποια στιγμή από τη ζωή των πρώτων χριστιανών πιστεύουμε ότι εικονίζει; Το συζητάμε στην ομάδα μας.
 - Αν το συγκεκριμένο έργο τέχνης είναι το μέσον μιας ιστορίας, τι θα μπορούσε να έχει συμβεί προηγουμένως; Τι θα μπορούσε να ακολουθήσει;

2. Συζητούμε και γράφουμε τις σκέψεις μας σε ομάδες για το πώς φανταζόμαστε τη γειτονιά μας αν εφαρμόζαμε την κοινοκτημοσύνη.
3. Στην ομάδα μας συζητούμε για το έργο του Αγίου Λουκά του Ιατρού. Τις δυσκολίες που συνάντησε, την επιμονή και υπομονή στο έργο του. Από πού έπαιρνε δύναμη για να συνεχίσει;
4. Συγκεντρώνουμε άρθρα από περιοδικά, εφημερίδες και από το διαδίκτυο που να αναφέρονται σε θέματα αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων, ανεξάρτητα από τη θρησκευτική, εθνική και πολιτιστική τους προέλευση.

